04.06.2012 SA/JIR
Arkiv: 2011/16120

N O T A T

Til:	Styret
Fra:	Rektor
Om:	STUDIEPROGRAMPORTEFØLJE-ENDRINGER 2013/2014 - RUNDE 1 - OG OM PORTEFØLJEUTVIKLINGEN PÅ SIKT

1. TILRÅDING

"Styret vedtar de foreløpige forslagene til endringer i studieprogramporteføljen for studieåret 2013/2014 i henhold til vurderingene i Rektors notat av 04.06.2012, som grunnlag for de endelige forslagene overfor Styret høsten 2012."

2. BAKGRUNN OG PROSESS

De konkrete endringene med hensyn til studieåret 2013/2014 og de mer langsiktige utviklingstrekkene i strategiperioden framlegges i en felles sak. Opplegget er for øvrig som ved tidligere års behandling. Saken blir endelig behandlet i styremøtet i høst (10.10.12). Foreløpige kravspesifikasjonsutfyllinger foreligger ved de foreslåtte nye programmene. Ved endelig behandling av saken vil alle dokumenter være gjennomgått i henhold til vår kvalitetssikringsopplegg. Fakultetenes foreløpige framlegg har vært lagt fram for og fått tilslutning fra forvaltningsutvalgene, utdanningsutvalget og dekanmøtet.

Fakultetenes fullstendige ekspedisjoner *både* når det gjelder deres begrunnede foreløpige, konkrete endringsforslag men henblikk på studieåret 2013/2014 *og* deres vurderinger av sine respektive porteføljeutviklingsprosesser på sikt følger i **vedleggslenken** bakerst i dette notatet.

En samlet oversikt over alle endringsforslagene med hensyn til studieåret 2013/2014 er gitt i **vedlagte tabelloversikt**.

3. VURDERING AV ENDRINGER I STUDIEÅRET 2013/2014 - OPPSUMMERTE HOVEDTREKK

3.1 ENDRINGER I STUDIEÅRET 2013/2014 - OPPSUMMERTE HOVEDTREKK

- **Tydeliggjøring av bachelorprogrammer**
  -konsolidering, kvalitet og videreutvikling samt ønske om spissete gradsbenevnelser
  -konsentrasjon og gjennomstrømning.
- **Omstillinger på bachelor- og masternivå ved HF**
  som del av fakultetets pågående og omfattende restrukturerings- og omstillingsprosesser

- **Økt internasjonalisering**
  -omgjøringer og sammenslåinger, fra nasjonale til internasjonale studieprogrammer, ved NT (master fysikk, master biologi) og AB (master billedkunst)

  -Erasmus Mundus-søknader / NMP / Jiao Tong-samarbeid; jfr S-18 og 19/12
- **Nytt erfaringsbasert mastergradsprogram / EVU**
  - jfr vurdering av logopedi-master ved HF i eksternt samarbeid med Møller-Trøndelag kompetansesenter og internt samarbeid med SVT og DMF
- **Utfordringene knyttet til innføring og finansiering av ny nasjonal rammeplan for lektorutdanningene** med iverksettelse for første årskurs allerede fra og med studieåret 2013/14

3.2 UTFYLLENDE VURDERINGER AV ENDRINGER 2013/2014

3.2.1 Konsolidering og videreutvikling

Både med henblikk på studieåret 2013/2014, og videre i strategiperioden fram mot 2020, så er samfunnsrelevans, konsolidering og videreutvikling sentrale stikkord for fakultetenes framlegg. Dette både som følge av sterk bevissthet rundt pågående kvalitetsutvikling, og i henhold til deres eksisterende og forventede ressurssituasjon. Innføringen av det nasjonale kvalitetsrammeverket med sine tydelige krav til læringsmål for programmer og emner og vår videreutvikling av kvalitets-sikringssystemet, er vesentlige faktorer i denne forbindelse.

3.2.2 Omlegging fra nasjonale til internasjonale studietilbud

Vår strategi og vår internasjonale handlingsplan, samt fakultetenes egne strategiprosesser, har medført at de ulike internasjonale studietilbudene nå blir sett på som en del av den samlede studie-porteføljen. Dette gjelder våre egne program og de vi har med ulike samarbeidspartnere. Blant flere tiltak (jfr vedlagte oversiktstabell), gir dette seg utslag i at norske og internasjonale studietilbud foreslås sammenslått, og at norske studietilbud omgjøres til internasjonale, jfr master i billedkunst ved AB og omleggingene innen for fysikk og biologi på masternivå ved NT.

NTs omlegginger her fører til en reduksjon av antall studieprogram, og bidrar samtidig til økt internasjonalisering og tydeliggjøring av studieprogramporteføljen. Basisbevilgningene til fakultetene endres ikke ved slike omlegginger, og endringene fordrer heller ingen nye ressurser.

ABs omlegginger til internasjonal master i billedkunst vil både bedre rekrutteringsgrunnlaget og skape en tydeligere profil som bedre kan ta i bruk de muligheter for tverrfaglig samarbeid som foreligger både innenfor fakultetet og NTNU samt øke det eksterne kontaktnettet med henblikk på programutviklingen. Rektor vil bidra til at denne utviklingen fortsetter.

3.2.3 Innføring av nasjonal rammeplan for femårige lektorutdanninger

Det er et gjennomgående trekk at alle fakultetene som er involvert i de femårige lektorutdannings-programmene arbeider godt med de store utfordringene som ligger i den kommende implementer-ingen av ny nasjonal rammeplan. I lys av denne prosessen og innen rammen for 5LU, vil også tilbudet i fagdidatikk innen sentrale skolefag bli videreutviklet ved SVT. Når det gjelder 5LU vil vi nødvendigvis få overgangsordninger, og praksisfeltet vil være en av de største utfordringene i henhold til rammeplanimplementeringen.

3.2.4 Pågående prosesser med betydning for porteføljeutviklingens innretninger framover

Ellers er det på bakgrunn av framsatt omgjøringsønske fra og ved SVT gjennomført en bred høring med henblikk på overgang til programbenevnelser i gradsbenevnelsene også på bachelornivå, slik som en gjennomgående har på masternivå, men konklusjonen på denne avventes til etter at HF har fått avsluttet sin pågående omstillingsprosess. Økt gjennomstrømning i henhold til normert tid er et makroøkonomisk samfunnskrav som vi må forholde oss til. Studiene på de ulike nivåene må derfor ses i sammenheng. Overganger fra årsstudier til bachelorprogrammer og rutinene for uttak av bachelorvitnemål er tiltak som blir vurderte. Intensjonen for alle disse prosessene er å ta sikte på økt gjennomstrømning, hindre frafall samt bedret rekruttering. Dette kan bedre studiepoengproduksjon og økonomi i tråd med våre kvalitets- og resultatmål.

3.2.5 Omleggingsprosessen ved HF

HF-fakultetet er i en omleggingsprosess av sin studieprogram- og studieretnings-portefølje. Dette er de samme utfordringer andre humanistiske fakultet nasjonalt og internasjonalt står overfor. Omleggingene ved HF medfører både nedleggelser og opprettelser, og endringene omfatter både årsstudium-, bachelor- og masternivået og må ses i sammenheng. Alle de konkrete omleggings-forslagene ved fakultetet framkommer greit i vedlagte tabelloversikt. HF har utformet sin strategi for 2020 på bakgrunn av disse trendene og i tråd med NTNUs strategi. Dette vil kunne føre til en mer robust studieportefølje, økt samfunnsrelevans og bedre økonomisk bærekraft for fakultetet. Fakultets-ledelsen og fagmiljøene er nå inne i mange prosesser som må sluttføres før endelig konklusjon kan framlegges for Styret til høsten. Disse prosessene gjøres også i nær dialog med Rektor.

3.2.6 Erfaringsbasert masterprogram i logopedi ved HF i samarbeid med DMF og SVT

Rektor vurderer HFs konkrete, foreløpige forslag om en eventuell etablering av et erfaringsbasert mastergradsprogram innen logopedi fra og med høsten 2013 med adgang til egenbetaling som en meget interessant forslagsidé. Dette for å etterkomme det økte behovet for logopeder og ved å benytte seg av den kompetansen som eksisterer ved NTNU. Rektor vil arbeide videre med å få avklart både de interne (SVT og DMF) og de eksterne (Møllers kompetansesenter) sine bidrag. Forslaget må også vurderes enda nærmere markeds- og rekrutteringsmessig.

4. VURDERING AV UTVIKLINGEN PÅ SIKT INNENFOR STRATEGIPERIODEN - OPPSUMMERTE HOVEDTREKK

- Sterkere fokus på studieprogramporteføljens **samfunnsrelevans**
- Ytterligere **integrasjon** mellom nasjonale og internasjonale studietilbud
- Økt fokus på nasjonale og internasjonale nettverk – **alliansebygging**
- Utfordende omstillinger innenfor **lektorutdanningene** – videre implementering av nasjonal rammeplan og parallelle løp/overgangsordninger
- Videreutvikling av tilbudene innen **fagdidatikk ved SVT**
- Helhetlig vurdering av **teknologiområdet**s studieprogramporteføljе
- Delprosesser innenfor dette området, som f.eks. **fremtidens siv.ing.-utdanning ved IVT**
- **FRIKT** - fremtidens IKT-studier (ved IME)
- St.m. 13 (2011-2012) om **utdanning for velferd** – samspill i praksis (samspillsmeldingen)
- **TSO-revisjon** (tematiske satsningsområder) og tilknytning av masterprogrammer / forskningskopling
- **Korrelasjon** mellom forskningsfagplaner og studieprogramporteføljeutviklingen / **forskningsbasert utdanning**

4.2 UTFYLLENDE VURDERINGER AV NOEN SENTRALE, LANGSIKTIGE UTVIKLINGSTREKK

4.2.1 NTNUs utvikling vs den samlede utviklingen i hele universitets- og høgskolesektoren

Når NTNU skal utvikle studieprogramporteføljen framover er det viktig å vurdere denne i forhold til den samlede utviklingen innenfor resten av universitets- og høgskolesektoren. Etter Stjernø-utvalget (NOU 2008:3 *"Sett under ett – Ny struktur i høyere utdanning"*) har vi fått Kunnskapsdepartementets opplegg og bevilgninger til SAK, som blant annet gjennom Universitets- og høgskolerådet (UHR) har avstedkommet prosjekter og utredninger innenfor ulike fagområder både på nasjonalt og regionalt nivå. Videre har vi ulike separate institusjonelle prosesser. Stjernø-utvalgets mest markante sammenslåingsforslag fikk som kjent ikke politisk tilslutning, men vi ser en klar forventning fra Kunnskapsdepartementet om å søke samarbeidspartnere nasjonalt for å jobbe med arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK). Vi ser videre en klar tendens til at også høgskolesektoren tilbyr stadig flere masterutdanningstilbud, både ordinære og erfaringsbaserte i samarbeid med nærings- og arbeidslivet. Nye allianser med universitetene oppstår som følge av dette. Det er helt på det rene at denne utviklingen har betydning for NTNUs studie-portefølje og vår alliansebygging nasjonalt og internasjonalt. Dette er i tråd med NTNUs strategi.

4.2.2 Teknologiområdet

Innenfor teknologiområdet har en startet en prosess der en ser på en reduksjon av antall studieprogram. Vi har relativt mange 2-årige program der noen overlapper med de 5-årige. Ressursbruken til undervisning tilsier at det bør igangsettes et mer konkret arbeid å analysere sammenhengene mellom antall (parallelle) program og de ulike søkertilgangene for programmene. En vurdering av rekrutteringstiltak bør foreligge før en treffer vidtrekkende beslutninger. Et sentralt aspekt i denne forbindelse er den samlede emneporteføljen og graden av gjenbruk innenfor denne. Stadig flere fagmiljøer omgjør nå programtilbud fra nasjonale til internasjonale program. Dette for å sikre tilgang til kvalitativt gode internasjonale søkergrupper og møte samfunnets behov for språklig kompetanse i et globalt marked. Områdene energi og miljø, IKT og materialteknologi ses på i første omgang. På IVT-fakultetet har en vedtak om at all undervisning i de to siste årene i de femårige integrerte teknologiprogrammene skal gis kun på engelsk. Slike tiltak fordrer naturlig nok at dette framkommer av studieplaner m.v. før studentene tas opp til de aktuelle studiene. Det pågår nå en høring om internasjonalisering av teknologiutdanningen hvor dette blir drøftet.

Videre er styrket faglig bruk av IKT i utdanningen et forprosjekt i inneværende år med henblikk på et større prosjekt de neste to-tre årene med sikte på bedre bruk av IKT i læring i alle basisfagene innenfor teknologiutdanningen. Dette dreier seg mer om kvalitetsutvikling i utdanningen enn selve porteføljen, men er en meget sentral faktor for porteføljeutvikling framover. Det viser et mer vidtfavnende og strategisk IKT-prosjekt, FRIKT (fremtidens IKT-utdanning) ved IME. Visjonen er å en portefølje av studietilbud på masternivå som bidrar til å dekke samfunnets behov for IKT-kompetanse på en god og fremtidsrettet måte. FRIKT er organisert i seks underprosjekter, og.vil være en meget sentral premissleverandør framover i strategiperioden.

Når det gjelder siv.ing.-utdanningene framover ser vi at det er en utviklingstendens at høgskolene som tilbyr treårig bacheloringeniørutdanning tar sikte på å etablere stadig flere toårige masterprogrammer som bygger på disse. Ved NTNU rekrutterer vi mange studenter fra ingeniørutdanningene ved høgskolene til våre toårige paralleller til våre femårige siv.ing.-studieløp. Dette vil nødvendigvis påvirke den nasjonale rekrutteringskonkurransen framover, der en uansett har en

begrensning på det samlede rekrutteringsgrunnlaget. NTNUs strategi er å satse på høg kvalitet, sterk forskningskopling og tydelig samfunnsrelevans. Et godt eksempel på dette er IVTs omfattende prosess der en har delt inn fakultetets forskningsområder i tre ulikt prioriterte grupper som samsvarer med NTNUs strategi, og der en tar sikte på å sikre god sammenheng mot utdanningsområdet. NTNU skal vurdere sin strategi for samarbeid med regionale institusjoner.

4.2.3 Etter- og videreutdanning

Etter- og videreutdanning er et område som etterspørres stadig mer i offentlig og privat sektor. NTNU har i dag et godt og omfattende tilbud, men har som ambisjon å utvikle dette området videre framover. Det vil i 2012/2013 bli utarbeidet en handlingsplan for å møte samfunnets behov basert på gode fagmiljø ved NTNU. I dag tilbys også erfaringsbaserte mastergradstilbud og dette ser ut til å kunne være et utviklingsområde. Det samme vil et mer nettbasert tilbud kunne være. NTNU har unike muligheter til å utvikle nye, spennende og samfunnsrelevante etter- og videreutdanningstilbud med oppdaterte forskningskoplinger og stor grad av tverrfaglig kompetanse. Det gjør at EVU-aktiviteten må være en integrert del av studieporteføljearbeidet framover.

4.2.4 Internasjonal handlingsplan

Når det gjelder vår internasjonale handlingsplan (IHP) og implementeringen av IHPs mål med hensyn Erasmus Mundus-allianser og samarbeid med kinesiske kunnskapsinstitusjoner viser vi til de to S-sakene 18 og 19/12. I 2014 vil det komme en endring. Da vil de nye europeiske rammeprogrammene for utdanning og forskning bli endret til til Erasmus for All og Horizon 2020. Rektor ønsker at disse skal ses i sammenheng, og vil legge opp til gode prosesser i henhold til dette. Det vil bli vektlagt at vår økte internasjonalisering av våre utdanninger skjer i hovedsak innenfor den porteføljen vi har eller der vi av strategiske årsaker velger å satse i henhold til strategien og utvikling av de nye TSO-ene (tematiske satsningsområder).

Når det gjelder studentutveksling inn og ut av landet er i IHP vedtatt at minst 40% av NTNUs gradsstudenter innen 2014 skal ha et opphold av minimum ett semesters varighet ved et godt internasjonalt lærested som en integrert del av sin gradsutdanning, og at dette skal balanseres best mulig. Innretningene og de strategiske forankringene på disse utenlandsoppholdene er avgjørende for kvaliteten på og utviklingen av vår samlede studieprogramportefølje. Rektor vil presisere at kravene til kvalitet alltid vil være mer sentrale enn omfanget. En stadig høyere andel med utenlandsopphold er ikke gunstig dersom dette samtidig vil medføre en høyere andel som ikke gjennomfører sine gradsstudier innenfor normert tid. Vi har en rekke avtaler med utenlandske utdanningsinstitusjoner av mer eller mindre målrettet karakter. For å lykkes bedre med kvalitativt gode semesterpakker for våre studenters utvekslingsopphold må vi få til en bedre korrelasjon mellom de helt avgjørende fagmiljøkontaktene og de strategiske forankrede valg med hensyn til valgte samarbeidsinstitusjoner for våre studenters utenlandsopphold. Hensyntagen til disse aspektene er essensielle også for retningsutviklingen på vår samlede studieprogramportefølje.

4.2.5 Samhandlingsreform og samspillsmelding

Samhandlingsreformen er en omfattende reform som vil ha stor betydning for utviklingen av NTNUs studieprogramportefølje innenfor medisin- og helsefag framover. Reformen som trådte i kraft fra siste årsskifte gir kommunesektoren langt flere oppgaver framover. Kompetanseoppbyggingsbehovet vil derfor vokse betydelig. I samspillsmeldingen (St.m. 13 (2011-2012) om Utdanning for velferd – samspill i praksis) belyses dette godt. Dette vil ikke bare dreie seg om de tradisjonelle helseprofesjonsutdanningene. DMF har siden fastsettingen av nåværende IFM-modell i 2003/04 bygd opp

en rekke etter- og videreutdanningstilbud og noen toårige masterprogram, og det foreslås nå at DMF kan få økt sin basisbevilgning som følge av disse etableringene (tilsvarende forslag for AB av tilsvarende grunn). Disse mastertilbudene har i stor grad rekruttert fra høgskolenes ulike bachelorprofesjonsutdanninger. St.Olavs Hospital har en intensjon om at 20% av alle tilsatte med helsefaglig bachelor skal ta en masterutdanning. Dette vil kunne føre til at NTNUs ulike fagmiljø kan utvikle relevante tilbud. I naturlig tilknytning til dette viser vi til at samspillmeldingen lanserer en mulighet for en inndeling av det 6-årige medisinstudiet i en 3-+3-modell med mulighet for utgang som bachelor etter 3 år. DMF og SVT arbeider nå med å utvikle framtidige studiebehov innenfor dette området og de vil etter hvert også trekke inn andre fagmiljø. DMF og de andre medisinske fakultetene arbeider for at disse skal få det nasjonale ansvaret for utviklingen av spesialistutdanningen for leger. Et slikt politisk vedtak vil få store konsekvenser for DMF.

4.2.6 Tematiske satsningsområder

Våre tematiske satsningsområder (TSO) er under revisjon. TSO-ene er våre viktigste virkemidler for å fremme NTNUs tverrfaglighet og samfunnsoppdrag innenfor forskning og innovasjon i tråd med NTNUs strategi. Det tas nå sikte på at det skal utvikles utdanningstilbud knyttet til disse. I henhold til NTNUs strategi fram mot 2020; Kunnskap for en bedre verden, så skal bærekraft, nyskapning og innovasjon være sentrale aspekter i utviklingen av en tydeligere utdanningsprofil framover. Dette vil ha innvirkning på NTNUs samlede studieprogramporteføljeutvikling.

Vedlegg:

-Oversiktstabell over fakultetenes forslag til endringer i studieprogramporteføljen 2013/2014.

Vedleggslenke:

-S-18/12 og 19/12 (vedtatt på Styre-leders fullmakt hhv 17.04.12 og 25.04.12 (De to S-sakene (i en samlefil) er relevante mht samlet porteføljeutvikling, og er følgelig også innarbeidet i oversiktstabellen).

-Fakultetenes ekspedisjoner (i en samlefil i samme rekkefølge som i den utarbeidete oversiktstabellen).